

На основу члана 68. Статута Општине Владичин Хан(„Службени гласник Пчињског округа“, број 21/08 и 8/09 и „Службени гласник Града Врања“, број 11/2013), члана 30. Одлуке о Општинском већу Општине Владичин Хан („Службени гласник Пчињског округа“, број 23/08), и члана 51. Пословника Општинског већа Општине Владичин Хан („Службени гласник Града Врања“, број 40/13), на основу члана 16. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 103/15), и по предлку руководитељке Одељења за финансије и привреду Општинске управе Владичин Хан број 283/2017-04 од 22.08.2017. године, Општинско веће Општине Владичин Хан на седници одржаној дана 24.08.2017. године, донело је:

**ПЛАН
УВОЂЕЊА РОДНО ОДГОВОРНОГ БУЏЕТИРАЊА
У ПОСТУПАК ПРИПРЕМЕ И ДОНОШЕЊА БУЏЕТА
ОПШТИНЕ ВЛАДИЧИН ХАН ЗА 2018. ГОДИНУ**

У оквиру спровођења реформе јавних финансија, у поступку припреме и доношења буџета Општине Владичин Хан за 2018. годину са пројекцијама за 2019. и 2020. годину, започет је процес унапређења програмског модела буџета кроз увођење принципа родно одговорног буџетирања у буџетски процес.

Родно одговорно буџетирање подразумева родну анализу буџета и реструктуирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности. Родно одговорно буџетирање помаже у остварењу алокацијске ефикасности која подразумева распоређивање средстава буџета са циљем унапређења родне равноправности, а у складу са чланом 4. Закона о буџетском систему.

Планом родно одговорног буџетирања у поступку доношења Одлуке о буџету Општине Владичин Хан за 2017. године, б кориснику буџета Општине Владичин Хан било је укључено у прву фазу постепеног увођења елемената родно одговорног буџетирања у буџет за 2017. годину.

Овим планом предвиђено је да се број корисника буџета прошири за још 8 тако да ће укупно 14 буџетских корисника применити родно одговорно буџетирање у својим финансијским плановима за 2018. годину.

До 2020. године предвиђено је да се заокружи процес постепеног увођења родно одговорног буџетирања за све буџетске кориснике на свим нивоима власти , сходно члану 16. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 103/15).

1. У поступку припреме и доношење буџета за 2018. годину, група од 14 корисника буџетских средстава треба да уради родну анализу расхода и издатака за 2018. годину, и то:

Ред. број	Назив корисника буџетских средстава
	БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ КОЛИ СУ ВЕЋ У ПРОЦЕСУ
1	Буџетски фонд за спорт Владичин Хан
2	Буџетски фонд за развој пољопривреде
3	Црвени крст Србије - Владичин Хан
4	Техничка школа Владичин Хан
5	Центар за културне делатности, туризам и библиотекарство
6	ОШ Вук Караџић - Стубал
	БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ КОЛИ СУ ПО ПРВИ ПУТ ОБУХВАЋЕНИ ПЛАНОМ
7	Општинско веће Општине Владичин Хан
8	ПУ Дечји вртић „Пчелица“
9	ОШ Свети Сава Владичин Хан
10	Гимназија Јован Скерлић Владичин Хан
11	Центар за социјални рад Владичин Хан
12	УСЦ Куњак Владичин Хан
13	Повереништво за избеглице Владичин Хан
14	Општинско јавно правобранилаштво

На основу родне анализе наведени корисници буџетских средстава треба да формулишу, у оквиру једног или више програма или програмских активности, најмање један циљ и одговарајуће индикаторе који адекватно мере допринос циља унапређењу равноправности између жена и мушкараца, тако да сви индикатори који се односе на лица буду разврстани по полу.

За буџетске кориснике који су у буџетској 2017. години започели процес увођења родно одговорног буџетирања увођењем принципа родне равноправности кроз један програмски циљ, ове године обавеза се увећава на најмање још један програмски циљ и припадајуће програмске активности и индикаторе.

За буџетске кориснике који се у 2018. буџетској години по први пут сусрећу са родно одговорним буџетирањем обавеза подразумева увођење принципа родне равноправности у најмање један програмски циљ и припадајуће програмске активности. У складу са дефинисаним родно одговорним циљевима потребно је планирати и родно одговорне индикаторе, а сви индикатори који се односе на лица требало би да буду разврстани по полу.

У постављању циљева и припреми програма, односно програмских активности корисници буџетских средстава треба да користе релевантне националне стратегије и анализе, као што је Национална стратегија за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са Акционом планом за период од 2016. до 2018. године. Уколико нема релевантних анализа за ресор у коме буџетски корисник има надлежности, потребно је да се за 2018. годину планира израда секторске родне анализе, сходно члану 37. Закона о буџетском систему.

2. Послове координације активности у области техничке и стручне подршке увођењу родно одговорног буџетирања спровешће Одељење за финансије и привреду Општинске управе Владичин Хан, у сарадњи са Комисијом за родну равноправност Општине Владичин Хан и другим релевантним институцијама.

3. Саставни део овог плана чини Упутство за увођење родно одговорног буџетирања Министарства финансија Републике Србије..

4. Овај план објавити на интернет страници Општине Владичин Хан и доставити корисницима буџетских средстава из тачке 1. овог плана, као и комисији за родну равноправност Општине Владичин Хан.

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ ВЛАДИЧИН ХАН

БРОЈ: 06-146/19-2/17-III



УПУТСТВО ЗА УВОЂЕЊЕ РОДНО ОДГОВОРНОГ БУЏЕТИРАЊА

Република Србија је посвећена континуираном подизању квалитета управљања јавним финансијама које ефективно одговарају на потребе свих њених грађана и грађанки.

Родно одговорно буџетирање доприноси побољшању ефективности и транспарентности буџета и омогућава бољи увид у користи које жене и мушкирци имају од буџетских политика.

На основу предлога Министарства финансија и Координационог тела за родну равноправност Владе Републике Србије, 35 буџетских корисника на националном нивоу чине групу буџетских корисника који уводе елементе родно одговорног буџетирања у своје предлоге финансијских планова за 2018. годину, са пројекцијама за наредне две фискалне године.

Буџетски корисници обухваћеним планом подељени су у две групе.

Прву групу чини 28 буџетских корисника (Табела 1) који су у обавези да у својим финансијским плановима за 2018. годину обезбеде:

- формулатију бар једног додатног јасног циља који доприноси унапређењу равноправости између жена и мушкараца у одговарајућим програмима, односно да циљ који су препознали у 2017. години остаје, а да у буџету за 2018. годину уведу родну димензију у бар још један програмски циљ и припадајуће програмске активности;
- формулатију бар једне програмске активности у оквиру првобитног и додатног програма која ће допринети постизању циља унапређења равноправности између жена и мушкараца у одговарајућем програму;
- да сви индикатори који се односе на лица буду развертани на жене и мушкирце, односно девојчице и дечаке.

Другу групу чини 7 буџетских корисника (Табела 2) који су у обавези да у својим финансијским плановима обезбеде:

- формулатију јасног циља који доприноси унапређењу родне равноправости у одговарајућим програмима;
- формулатију бар једне програмске активности у оквиру програма која ће допринети постизању циља унапређења равноправности између жена и мушкараца у одговарајућем програму;
- да сви индикатори који се односе на лица буду развертани на жене и мушкирце, односно девојчице и дечаке.

С обзиром на то да се родно одговорно буџетирање уводи постепено, важно је да критеријуми за избор РОБ циљева буду уједначени и усаглашени. У овом упутству утврђују се смернице за ваљану примену овог алата.

КОРАЦИ

Корисници буџетских средстава приликом планирања полазе од важеће организационе и функционалне структуре, као и надлежности корисника према Закону о министарствима. Затим, корисник представа укршта своје програмске циљеве и планиране приоритетете који се тичу родне равноправности са препознатим приоритетима у Националној стратегији за родну равноправност и припадајућем акционом плану, као и у другим доступним релевантним родним анализама и студијама.

Уколико не постоје већ доступни ваљани подаци о изворима, узроцима, последицама и опсегу родне неравноправности у ресору који буџетски корисник покрива, потребно је предвидети израду родне анализе.

Родна анализа обухвата поступак прикупљања, анализе и тумачења родно сензитивних података у одређеној области, ради бољег разумевања препрека у остваривању родне равноправности која је дефинисана законом у пракси, укључујући препреке у приступу јавним услугама или јавним добрима, неразумевање различитих потреба и приоритета које одређене полне, старосне, образовне и друге карактеристике имају и на које буџетски корисник одговара својим политикама и програмима.

Родна анализа треба да послужи усвајању стратешког приступа у отклањању родних неравноправности, односно улагању у оне приоритете у датој области или ресору, где ће програми који се финансирају остварити највећи помак у отклањању неравноправности.

Препорука је да се родна перспектива уводи прво тамо где је највећи допринос родној равноправности, на основу родне анализе односно доступних статистичких и аналитичких података, најјачи ефекат на отклањање неравноправности и побољшање квалитета живота циљаних група жена или мушкираца, девојчица или дечака, уклањање родно заснованих неравноправности и неједнаког приступа ресурсима, услугама и шансама.

Када је програмски приоритет изабран, буџетски корисник се опредељује за начин на који ће увести родно одговорно буџетирање. Могући су следећи начини:

1. Уродњавање или интеграција родне равноправности у програме;
2. Посебна мера или афирмативна акција;
3. Редовна програмска активност, при чему су индикатори сада доступни по полу.

ИНДИКАТОРИ

Родно сензитивни индикатори треба да мере циљ, односно све његове битне димензије. Где год је могуће, родно сензитивни индикатори треба да прате суштинску промену која води ка жељеном циљу који доприноси родној равноправности. Ако то није могуће, мерити утицај програма на жене и на мушкираце. У најмање пожељној варијанти, индикатори ће мерити обухват жена и мушкираца програмом.

Приликом описа сврхе програма потребно је навести и утицај на унапређење родне равноправности укратко описати логику интервенције и навести користи програма за жене и/или за мушкираце. Такође је потребно сагледати полазно стање на основу садашњих података и укратко описати шта је проблем из угла родне неравноправности и како изгледа успех, односно промењен ситуација. Неопходно је навести и све изворе података и анализе које су коришћене у аналитичком процесу. Уколико подаци који су потребни за родну анализу нису доступни, навести да ће 2018. година послужити за прикупљање почетних података.

Приликом навођења правног основа потребно је навести законе из области родне равноправности (Закон о равноправности полова, Закон о забрани дискриминације и др).

Приликом описа програма и обrazloženja ključnih aktivnosti i usluga koje se spровode, odnosno prужaju, obavezno nавести и активности/услуге које ће буџетски корисник спровести/prужiti radi остваривања циља у коме је дефинисана родна компонента.

Постоје различити начини за „уродњавање”, односно укључивање родне перспективе у циљеве и индикаторе у оквиру програмске структуре:

1. Постављање посебног циља за жене или мушкираце са циљем смањења неравноправности

Ово решење је пожељно тамо где се планира посебна, афирмативна мера која за циљ има смањење или уклањање неравноправног положаја одређене групе. Пример овакве, циљане

интервенције могао би да се нађе у програмима за развој женског предузетништва, циљаним субвенцијама у пољопривреди на секторе у којима су жене заступљеније, нпр. ратарство, или укључивању жена у ИКТ, тј. тамо где се издвајају наменска средства која су усмерена на одређену групу за коју постоје докази да је мање заступљена, у горем положају, или се суочава са додатним баријерама у приступу.

Табела 1: Пример 1

Циљ 1	Повећати заступљеност жена уписаних на СТЕМ смерове				
Индикатор 1.	Назив: Стопа жена уписаних на СТЕМ смерове	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				
Индикатор 2.	Назив: Стопа мушкараца уписаних на СТЕМ смерове	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				

Табела 2: Пример 2

Циљ 1	Повећати заступљеност мушкараца који користе одсуство ради бриге о деци				
Индикатор 1.	Назив: Стопа мушкараца који користе одсуство ради бриге о деци	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				
Индикатор 2.	Назив: Стопа жена које користе одсуство ради бриге о деци	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				

2. Узимање у обзор питања рода

Узимање у обзор питања рода тамо где, на основу постојећих анализа, већ имамо доказе о томе да је неопходно да се пажња усмери на родне аспекте проблема који решавамо. Нпр. питање безбедности у саобраћају има веома изражену родну димензију која се често игнорише, као и спречавање ширења ХИВ/АИДС-а или рака грлића материце.

Табела 3: Пример 3

Циљ 1	Развити родно осетљив приступ безбедности у саобраћају				
Индикатор 1.	Назив: Број студија о родним аспектима безбедности у саобраћају	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				
Индикатор 2.	Назив: Број родно осетљивих мера у Годишњем плану безбедности	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				

3. Диференцирање циљева и индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкица

Где год се циљ односи на лица, грађане или запослене, интервенција подразумева експлицитно навођење чињенице да се циљ заправо односи на мушкица и жене, грађанке и грађане, девојчице и дечаке и сл.

У том случају индикатори треба да буду разложени по полу и другим релевантним демографским карактеристикама које су битне за родну анализу или анализу ефеката политика уопште. Напомена: добра је пракса да се паралелно изражава и апсолутна вредност (број) уз проценат, тамо где је јединица мере иначе изражена у %.

Табела 4: Пример 4

Циљ 1	Повећати запосленост незапослених жена и мушкица кроз укључивање у мере активне политике запошљавања				
Индикатор 1.	Назив: Стопа запослености жена	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				
Индикатор 2.	Назив: Стопа запослености мушкица	Базна вред.	2018	2019	2020
	Коментар:				

СМЕРНИЦЕ ЗА УВОЂЕЊЕ РОДНО ОДГОВОРНОГ БУЏЕТИРАЊА НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

У оквиру спровођења реформе јавних финансија започет је процес унапређења програмског модела буџета кроз увођење принципа родно одговорног буџетирања у буџетски процес. До 2020. године предвиђено је да се заокружи процес постепеног увођења родно одговорног буџетирања за све буџетске кориснике на свим нивоима власти, сходно члану 16. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 103/15), путем плана његовог постепеног увођења који доноси **покрајински секретаријат за финансије, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе**. Имајући у виду наведену законску одредбу потребно је да надлежни орган локалне власти на годишњем нивоу донесе план за увођење родно одговорног буџетирања којим ће одредити кориснике буџетских средстава који ће у својим финансијским плановима дефинисати најмање један родно одговоран циљ и одговарајуће индикаторе који адекватно мере допринос циља унапређењу равноправности између жене и мушкица, у оквиру једног или више програма или програмских активности.